

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI KÉPES HETILAP A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 2 frt.
Félévre 1 „
Három hóra 50 kr.

Felelős szerkesztő:
FÜLÖP SÁNDOR.

Egyes szám ára 6 krajczár.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST (Köztelek).

896—1896.

Elmultak a nagy ünnep megnyitó napjai. Lázban égett az egész ország, agy, kéz munkált, nem volt ember széles e hazán, a ki másról gondolkozott, mással foglalkozott, máson dolgozott volna, mint azon, hogy minél fényesebb mezben találjon bennünket a nagy nap s minél őszintébben felkészüljön szívünk a hálaadás ünnepe-re. A házakat újra festették és meszelték, elő-

kerültek a nemzeti diszruhák, az ősi ékszerek, a hatalmas fringiók s büszkén vallotta mindenki, hogy magyar. De nagy szó is ám az ezer év!

Nem igen van Európában még egy nemzet, a mely ilyen nagy multra tudna visszatekinteni!

Nos és ezt meg is éreztette velünk Európa, sőt mondhatnók az egész világ, mert nem volt külsország, a mely ne

küldte volna el képviselőjét nemzeti szent napunk ünnepélyére. Elküldték hozzánk szerencsekivánságait a világ legtávolabb lakó nemzetei is s csodálattal vegyes tiszteletüknek adtak kifejezést, hogy szerzett hazánkat ezer éven át s annyi csapás közepette megtudtuk tartani s becsülettel virágzóvá is tudtuk tenni. Lélekemelő volt az a látvány, mikor az idegen országok képviselői királyunk köré gyülekeztek s meghallgatták annak az ünnepélynek a jelentőségét, a melyet gyönyörű

s mély tartalmu beszédével megnyitott. Együtt mondtak éljent velünk a királyra és a nemzetre s mintha közénk tartoznának, velünk ünnepeltek s örültek. Európa elismerte a magyar nemzet nagyságát és létjogát, mert a mely nemzetnek ezeréves mult van a háta megett, az joggal számíthat a tiszteletre.

Hogy e mellett akadtak irigyeink is, akadtak

olyanok, még pedig az ország határain belül is, a kik kisebbiteni akartak bennünket, a kik leszóltak, szidtak, az természetes. Minden nagy dolognak, dicsőségnek meg van a maga irigye abban, a ki gyöngébb, kisebb, abban a ki tehetetlen. De mit árt az nekünk, mit ronthat az a mi hirünkön, ha aljas rágalmazó alattomban, vagy akár

Balatoni csárda.

nyíltan is szájaskodik ellenünk, mikor ezer esztendő történelmének fényes lapjaira hivatkozhatunk s azzal felelhetünk, hogy mi nem léha szavakkal szoktuk létezésünk jelét adni, hanem tettekkel, még pedig olyanokkal, hogy a történelem is érdesnek tartja feljegyezni azokat. Ne gondoljunk hát egyelőre a bárgyu csipkedőkkel s ne zavartassuk meg örömlenkeink általuk, hanem adjunk hálát e szent időben istenünknek, hogy magyaroknak születtünk.

A kereszt.

Kard szerezte meg ezt az országot, de a kereszt tartotta meg. Ez volt Magyarország hercegeprimásának figyelmeztetése, melylyel az ezredév ünnepén a nemzethez fordult.

Kell-e ehhez bővebb magyarázat? Elmondjuk-e újra azokat a fényes győzelmeket, a melyeket a magyar majdnem egész Európa felett kivivott akkor, a mikor hazáját megalapította? Hiszen ugyis tudja ezeket minden hazafi, a ki nemzete története iránt érdeklődik. Nem szoktunk megfélemleni dicsőségünkről, mert ha büszkélkedünk is, csakis joggal szeretünk büszkélkedni.

Hanem az ország főpapjának értelme a keresztet is eszünkbe juttatja s bizony-bizony nagy oka volt rá, hogy éppen nemzeti ünnepünk órájában tartsa lelkünk elé azt az igazságot, hogyha a keresztény vallás hatalma nem védett volna meg bennünket, ki tudja, hol volnánk ma.

Százsoros oka volt a hercegeprimásnak ezt a sokat jelentő szót éppen most elmondani, mert soha a magyar még annyira meg nem feledkezett a vállásáról, mint az utolsó időkben. Csak egy pillantást kell vetni az országra s arra a mindjobban elharapódzó hitetlenségre, a mely ma közéletünk minden terén kezdi felütögetni fejét. Kezd kihurczolkodni szívünkbelől a szülők iránti szeretet, a testvéri érzelem, az igaz barátság s csak haszonlesést lát az ember mindenfele olyat, a mely se barátot, sem ellenséget nem ismer, hanem egyaránt nyuzza mind a kettőt. Behozták közénk az istentagadást s folyton arra ösztökélnek, hogy döntsük le oltárainkat s tánczoljunk az aranyborju körül. De minek fejtegetjük korunk összes hibáit és bűneit éppen e szent napon, a melyen ünnepelni akarunk, mert nagy időket értünk. Hiszen a ki részrehajlatlan szívvel és biztos szemmel akarja tekinteni a dolgokat, az ugyis észreveszi, hogy rossz uton halad közéletünk.

Legyen elég tehát ismételve rámutatnunk országunk főpapjának atyai figyelmeztetésére, hogy sohase feledkezzünk meg arról, hogy az ég kegyelme nélkül hiábavaló minden lelkesedésünk és küzdelmünk, a nélkül nem értük volna az első ezer esztendőt s nem fogjuk megérni a másodikat sem. Vessük szívünkbe ez arany-szavakat s a mi hibát elkövettünk, üssük helyre s óvakodjunk, hogy újra bele ne essünk. Akkor azután remélhetjük, hogy áldás fog kísérni második ezredévünk folyamán is.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Országgyűlés.

Az országgyűlés a héten csak futólagosan tartott egy-két rövidke ülést, mert a millennárius ünnepek teljesen elfoglalták a honatyákat is. Több apró ügy elintézésén kívül hevesebb vitát csak Ugron Gábor és Kossuth Ferencz interpellációja okozott, a kik megkérdezték Bánffy-tól, hogy szándékozik-e valamit tenni a szerb diákok részéről történt zászlósértés miatt és mit. Bánffy azt felelte, hogy miután a szerb kormány a belgrádi főkapitányt és egy magasabb hivatalnokát, a kik felelősek voltak a rendért, a maga szántából ugy is már elcsapta, tehát semmiféle további lépést nem tart szükségesnek. Ezzel a válaszzal se Ugron se Kossuth nem voltak megelégedve.

Május 7-én a képviselőház rövid ülést tartott, a melyen az elnök bejelentette, hogy Dózsa Endre megválasztott képviselő főszolgabírói állásáról lemondott. Ezután a ház Kabos Ferencz előadása alapján minden felszólalás nélkül tudomásul vette a számvizsgáló-bizottságnak az 1894-iki számadási év pótnegyedében, az 1895-iki számadási évi IV. negyedében előfordult tulkiadásokra, előirányzatnélküli kiadások és hitelátruházásokra vonatkozó jelentéseit, valamint tudomásul vette ugyancsak a számvizsgáló-bizottságnak a Magyarország és Horvát-Szlavonország közt az 1893. évre eszközölt leszámolásra vonatkozó jelentését. Ülés végén Dökus Ernő, az igazoló-bizottság előadója jelentette, hogy a bizottság Kende Bélának, a mátészalkai kerületben megválasztott képviselőnek megbízó-levelét rendben találta.

A delegációkat május 30-ikára hívta egybe a király a közösügyek megbeszélésére Budapestre. Az osztrák delegáció azonban egyelőre csak meg fog alakulni és jelen lesz a király által történendő megnyitásnál. Aztán — mint rendszeren történik — nyolcnapos szünet következik, hogy az előadók a javaslatokat áttanulmányozhassák. A költségvetési bizottság még csak a nagy millenniumi ünnepek után, vagyis június 10-ike körül fogja tanácskozásait megkezdeni. A magyar albizottságok is csak akkor fogják megkezdeni működésüket.

A király Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnököt a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Komárom és Uj-Szőny egyesítése. A miniszterium április 22-ikén tartott tanácsában az 1890.

évi XXIX. törvényezikk 2-ik §-a alapján a közgazgatásilag Komárommal egyesített Uj-Szöny községet törvénykezési tekintetben a nagy-igmándi járásbírótság kerületéből a komáromi járásbírótság kerületéhez csatolták át. A minisztertanács eme rendelete junius elsején lép hatályba.

Néhány éretlen szerb diák az ezredéves fönnállását ünneplő magyar nemzet dicsőségét és örömét igyekezett megzavarni a napokban Belgrádban, kiknek sehogy sem tetszett a mai párját ritkító, szép ünnepelésünk. Összebeszélve, összevarrtak egy magyar nemzeti zászlót, titokbbsn leöntötték spirítusszal s aztán kabátjuk alá dugva a szerb főváros egyik élénk terére vonultak s ott magyart gyalázó nótákat énekelve, elégették a mi dicsőséges, nemzetiszínű zászlónkat. A gyalázkodó sihederek úgy látszik gyáva legénykéek voltak, mert mire a rendőrség megjelent a színhelyen, már hírük se volt ott. E esuf dolognak kár volna nagyobb fontosságot tulajdonítani, mert az egész nem egyéb éretlen gyerekekemberek veszkődésénél, melyet még a szerb ujságok is elítélnék. Józanul úgy sem lehetne azt gondolni, hogy a kis országoeska meg akarta volna sérteni a hatalmas magyar nemzetet, melynek annyi sok jótéteményt köszönhet.

Bécs város községtanácsa a héten választotta meg végre polgármesterét Srobach személyében. Elmondtuk már, hogy Luegert, a kit nemrég negyedszer választottak meg erre az állásra, megint nem erősítették meg, a miért is visszalépett s ő helyette választották meg Strobachot, a ki szintén antiszemita. Az első alpolgármester Lueger lesz s azt mondják, hogy amannak ezége alatt még is csak ő fogja az ügyeket intézni. Akárhogy lesz is, a bécsiek örülnek, hogy a huzavonának vége szakadt, mert biztosra veszik, hogy az uralkodó Strobachot megfogja erősíteni.

Nazr-Eddin persa sah-t egy őrjöngő agyonlőtte. Azt mondják, hogy a gyilkos ahhoz a párthoz tartozik, a mely szeretné ha a persák is haladnának, a minek azonban véleményük szerint a fejedelem állott utjában. A sah éppen most készült megülni uralkodásának 50 éves jubileumát, a midőn a hideg golyó hirtelen kioltotta életét. Nazr-Eddin többször átlátogatott ázsiai birodalmából Európába s nálunk Budapesten is megfordult, a hol nagyon jól érezte magát. Keleti szokásu uralkodó volt, de volt érzéke

a nyugati népek nagy műveltsége iránt is s sok intézményt lesett el tőlünk. Így például behozta a postaszolgálatot országában, a melynek berendezését egy osztrák szakemberre bizta. Utódja egyik unokaöcsese lett, de egyik-másik néptörzs megkísérlett egy kis lázadást.

Ferdinánd bulgár fejedelem már visszatért külföldi utjáról fejedelemségébe. Párisból Berlinbe ment tisztelegni s onnan egyenesen Bulgáriába utazott a nélkül, hogy Bécsben szintén tisztelgett volna. Tudta, hogy ott nem valami szívesen fogják fogadni.

MI UJSÁG?

Kossuth Lajos arczképének leleplezése. Zilahon a megyei közgyűlésen lélekemelő esemény történt. A megyeház nagy terme számára megfestették Kossuth Lajos életnagyságu arczképét s azt Wesselényi Miklós báró főispán lelkes beszéde után leleplezték. Ugyan e közgyűlésen azt is elhatározták, hogy az ezredévi ünnep alkalmából a megyei tisztikarnak egy helyett három évet számítanak be a nyugdíjába.

Hazafias kereskedők. A „Rimaszombati kereskedő ifjak egyesülete“ hazafias felhívást intéz az ország kereskedőihez a millennium alkalmából. Vonatkozik ez a felhívás arra a körülményre, hogy az ország kereskedőinek nagy része még mindig németül vezeti levelezéseit s általában a német nyelvet használják az üzleti forgalomban. Az idézett felhívás arra buzdítja a magyar kereskedőket, hogy most, a mikor a legméltóbb alkalom van a hazafias érzéseknek tettel való igazolására, hagyják el a német nyelvet s tegyék teljesen magyarrá a kereskedelmi világot. Felhívásuk kétségkívül el fogja érni az óhajtott hatást.

Hány kiállítási csarnok van? A héten megjelent a kiállítási terület színezett mappája is, melyen az összes kiállítási épületek színes területekkel és számmal vannak jelezve. Ebből kitűnik, hogy a városligeti területen összesen kétszázket kiállítási csarnok van. Ebbe persze nincsenek beleszámítva az apró elárúsító pavillonok és sátrak. A városligeti területen kívül van az állatkiállítások területe, ahhoz szintén van vagy 20 csarnok és épület.

Kihágás a hazáért. Debreczenben vasárnap és hétfő éjjel — mint nekünk írják — mindazon házak ablakait, melyeken lobogó nem volt, beverték s ily ezédulákat ragasztottak a falra: „Tűzzék ki a lobogót! A nemzeti demokrata párt végrehajtó bizottsága.“ Az éretlen hazafiasdi eredményre vitt, mert a lobogótlan házakra csakhamar felkerült a nemzeti színű lobogó. Mit ér azonban, ha a háziurakat kényszeríteni kell a zászló kitűzésére.

Hadihajók a Dunán. Az ezredéves kiállítás alkalmából a Szamos nevű monitor, továbbá egy torpedónaszád és egy ezirkáló hajó kötött ki a Dunán,

melyek itt maradnak a kiállítás tartama alatt. A héten még egy hadihajó érkezett meg, még pedig a Maros monitor. A hajót, mely óriási hullámokat vert, menete közben nagy néptömeg szemlélte. A hajókat belülről is meg lehet tekinteni a katonai hatóságtól kiállított engedélyvel.

Villámsujtott bakák. A jászberényi 2. honvédezed egy százada a lövőház előtt gyakorlatozott. A hirtelen kerekedő vihar elől hazafelé indultak a bakák. Menetközben a haragos égből sűrűn ezikázó villámok egyike közbök ütött. Batta József és Tasso István adonyi legények holtan maradtak s többen megsérültek. A százados imát vezényelt s azután a sebesülteket hordágyakon beszállították a laktanya kórházába s a halottakat az egészségügyi legénység kocsija vitte be. A villámsujtott bakák végzete városzerte élénk részvétet keltett.

Az elaggott tanítók érdekében. Az ezredéves ünnep alkalmából a hazai tanító-egyletek az egész országra kiterjedő mozgalmat indítottak az iránt, hogy gondoskodják az országgyűlés azokról a tanítókról, kik elaggott koruk miatt nem voltak fölvehetők az országos nyugdíjintézetbe. Legutóbb a délmagyarországi tanítóegylet nyújtott be e tárgyban a képviselőházhoz kérvényt. „Kegyeskedjék, ugymond, szerencsétlen, elhagyott kartársainkra nézve is örömmünneppé tenni nagy nemzeti ünnepünket azért, hogy vagy foglalja be őket a nyugdíjintézet jótéteményeibe, vagy ha ez lehetetlen volna, teremtsen számukra az ezredéves alkalmából külön ideiglenes segélyalapot, hogy a természet rendje szerint immár különben is rövidre terjedő életünkben „legyen pár év, talán néhány hónap, vagy talán pár nap, melyről elmondhassák, hogy gondmentes.“

Katonai díszszemle. Az ezredéves ünnep alkalmából a király a héten díszszemlét tartott a Vérmezőn a hadesapatok felett. Ez az ünnep is fényes és pompás volt. A hadsereg ünnepe csendes, hallgatag, csak olykor-olykor zavarja meg a csendet a tábornokok parancsszava, a kürt harsogása. A néma csend illik is az ilyen parádékhoz, melyeknél az ember látószerveit, figyelmét amugy is eléggé igénybe veszik az egyenes, végtelennek látszó csapatvonalak, a színes, változatos katonai dísz-uniformisok szemlélése. A Vérmező mellett, a bástyákon nagyszámu közönség tekintette végig a szemlét, tolongásban, lökdösésben sem volt hiány, annyira, hogy többen, különösen nők rosszul lettek. De aztán azok, kik elszenvedték a nagy tömeg csoportosulását, elhelyezkedését, bő kárpótlást találtak a katonai élőképekben. Midőn a csapatok a király előtt ellovagoltak, a király maga köré gyűjtötte a tábornokokat és főtiszteket s a legnagyobb megelégedését fejezte ki a látottak felett.

Felrobbant benzinyár. Toledo város lakóit mennydörgésszerű robaj riasztotta föl a múlt héten. A város nyugati részén áll néhány év óta egy nagy benzinyár, a mely sok munkáscsaládnak adott

kenyeret. Az említett napon vigyázatlanság folytán a raktárban összehalmozva készenálló gyuanyag felrobbant, elpusztítva nemesak a pár pereczelvel előbb még virágzó gyártelepet, de maga alá temetve számtalan munkásembert, kiknek családjai most a legnagyobb nyomornak néznek elébe. Távirati hírek szerint a kétszázat is meghaladja a halottak száma, a kiknek legnagyobb része munkás ember, de oda-veztek a munkavezetők is. Az épületek s a berendezés háromnegyed részben biztosítva voltak, a melyből a törvény legelsősorban a szörnyü véget ért munkások hátramaradottait elégíti ki. A városban rendkívül nagy a részvét a szerencsétlen munkások özvegyei és árvái iránt.

Innen-onnan. László főherceg emlékére Klotild főhercegnő menedékhelyet alapít Fiume közelében, a tenger partján. „Vér és esontbeteg gyermekek László menedékhelye“ czimen. — **Ezerforintos alapítványt** tett Treszkony István kollárovczi (Trencsénm.) plébános, iskolaszéki elnök oly czélból, hogy annak kamataiból a tanítók fizetése 400 forintra egészítették ki. — **Egy püspök adománya.** Hidassy Kornél megyéspüspök Szombathely város polgármesteréhez 300 frtot küldött, hogy ezt az ezredéves ünnep alkalmából a város szegényei között kiosztsák. — **Leégett gőzmalom.** Nagy-Bobra zemplénmegyei községben a Forner-féle gőzmalom ma teljes felszerelésével és lisztraktárával együtt teljesen leégett.

A gazdaközönség hasznosan cselekszik, ha mag-szükséglete beszerzésénél a forrást nagyon is megfontolja. A tényleg megbízható fajazonos magvakat csak az olyan óriás forgalmu czégeknel, mint p. o. Mauthnernél lehet beszerezni, mert az ilyen világczégnek rengeteg nagy forgalma lehetővé teszi, hogy nagyon szerény haszonnal juttathassa a legmegbízhatóbb vetőmagot a gazdának.

ORSZÁGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Az igazgatóság tagjai: Teleki Géza gróf, elnök; bobdai Csávossy Béla, alelnök; Andrassy Géza gróf, Ah-baba Leó lovag, Dessewffy Aristid, Komjáthy Béla Péchy Tamás, Rothkuzel Arnold lovag, Rudnyánszky Béla, Szentkirályi Kálmán Sztáray István gróf, Szönyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — **Vezérigazgató:** Szönyi Zsigmond.

A szövetség ma az egyedüli intézet, mely hazánkban a korlátolt felelősség elvén alapulván a

tűz- és jégkárbiztosítást

a lehető legelőnyösebb díjak mellett eszközli, a károkat a leggyorsabban minden levonás nélkül kifizeti, méltányos és igazságos eljárásával a közönség teljes megelégedését magának kivívta, ugy az

általány- mint az épületbiztosításoknál

csak a tiszta díjat és a kincstári bélyeget számítja fel, mindenemü más illeték kizárásával.

Általános elismerésben részesülnek a szövetség által a

jégkárbiztosítás terén

életbeléptetett reformok, melyek a kárfelvételi eljárás igazságosságát és pártatlanságát feltétlenül biztosítják. Kárfelvételi költséget a szövetség tagjainak nem számít fel, a biztosított érték és a kárfelvételnél megállapított tényleges érték közti különbözetnek megfelelő dijhányadot tagjainak visszafizeti. Ha 20 földművelő egy csoportban — külön-külön ajánlattal — termését jégkár ellen biztosítja, a szövetség mindegyikét 10 (tíz) % dijjengedményben részesíti.

Felvilágosításokat szívesen ad az igazgatóság Budapestben, (József-körut 8. sz.) és a vidéken a szervezett ügynökségek.

A kiállítási megnyitó ünnepe.

Első nap.

— Szombaton, május másodikán. —

A felvonulás.

Szereti a magyart a magyarok istene. Enyhe időt, derült eget adott ünnepünkhöz, pedig az utolsó perzig úgy lógtak a felhők a fejünk felett, hogy minden perczben attól kellett tartanunk, hogy megnyilnak az ég csatornái. Háromszázezer embernél több állta el az utakat, hogy lesse azt a történelmi pillanatot, mikor a koronás király ágyudörgés, harangzugás és a nemzeti himnusz hangjai mellett az ezredéves küzdelem, munka és dicsőség betetőzésére az ég áldását kéri.

Május másodika volt az emlékezetes nagy nap. Dörgő éljenzés közepette vonultak fel a főhercegek és főhercegnők egy negyed órával a királyi pár előtt a kiállítás területére. Egymás után érkeztek: *Stefánia, Izabella, Mária Jozefa* főhercegnők, *Alice* toscanai nagyhercegnő, *Gizella* hercegnő, *Ottó, Jenő, Lajos Viktor, Ferencz Salvator* főhercegek, *Lipót* bajor herceg, *Ferdinánd* toscanai nagyherceg, *Ernő* herceg és *Fülöp* kóburgi herceg. A magyar miniszterek is ez időtájt érkeztek meg s a királyi sátor azon része előtt foglaltak helyet, a merre a királyi pár volt eljövendő.

Egyszerre csak mint valami kitörő orkán, felzúdult az éljenek harsogása a bejárat előtt, a honnan a felségek érkeztek. Most már mindenki éljenzett, minden ajkról hangokat esalt a lelkesedés, minden hazafi üdvözölte szeretett királyát és imádott királyasszonyát. Ő felségeik derült mosolylyal fogadták a lelkes üdvözlöt. A király lovastábornoki egyenruhát viselt, a királyné pedig fekete ruhában állott felséges ura oldalán.

A mint az éljenzés elesillapodott, *Dániel Ernő* kereskedelmi miniszter, mint az országos kiállítás elnöke Ő felsége elé lépett s hódolatteljes beszédben felkérte a királyt, nyitná meg a kiállítást.

A király beszéde.

A beszédre Ő felsége válasza következett. Abban a pillanatban, a mikor a király beszélni kezdett, egyszerre csak kisütött a nap és verőfény ragyogta be a körülállókat. A természetnek e véletlen játékát legott jó jelnek vette a közönség.

A királyi válasz így hangzott:

Örömteljes érzelmektől áthatva jelentünk meg e történelmi időszakot jelző kiállítás megnyitására.

Különösen fokozza pedig ez örömet, hogy a magyar állam ezeréves fennállásának dicsőítésére, a hasznos munka a szellemi és anyagi teremtő-

erő évszázados fejleményeinek bemutatásával, ily valódi békeünnepély áll első sorban.

E kiállítás, — mint reményem, — tanusítani fogja ország-világ előtt, hogy a magyar nemzet fentartván ez államot sok viszontagság között, dicsőségesen egy évezreden át, nemcsak a harszterén tudta vitézségével a trónt és hazáját mindenkor megvédeni, hanem a művelődés terén is méltó helyet vívott ki magának és foglalhat el a művelt nemzetek között.

Tanusítani fogja továbbá azon buzgalmat és és áldozatkészséget, melylyel az egész ország e kiállítás létrehozatalán fáradozott, valamint a külföldnek azon hálára kötelező készségét és rokonszenvét is, melyet az sok értékes és történelmünk szempontjából megbecsülhetetlen tárgynak e kiállítás számára történt átengedése által nyilvánított.

És tanusítani fogja végre, hogy, habár a politikai küzdőtéren sokan különböző és eltérő utakat választanak és hazafias érzelmeik érvényesítésére, — a magyar szent korona iránt való hűségben, a hasznos munkánál, a tudományok terjesztésénél s ez által az ország javának és dicsőségének előmozdításánál, a hazának minden polgárát egyesítve és teljes egyetértésben találjuk.

Őszintén kívánom, hogy ezen összhang és testvéries egyetértés terjedjen ki áldásthózálag mindarra, a mi szeretett Magyarországom boldogítására és jövőjének biztosítására szolgálhat s hogy az eddig elért siker, minden elbizakodás nélkül, inkább hathatós ösztönül szolgáljon a további munkásságra és haladásra, kérvén az Istent, hallgassa meg esedezésünket s kísérje áldásával és oltalmával e kiállítást, a melyet ezennel megnyitottnak nyilvánítottok.

Ez ékes magyar nyelven elmondott beszéd után újra kitört az éljenzés, azután megszólaltak a dalos körök, felesendült az „Isten áldd meg a magyart“ s a felséges pár megindult: a királyné kocsijához, a király pedig a kiállítás megtekintésére.

A király körútja.

A király mindenekelőtt az *iparesarnokba* ment s nagy figyelemmel nézte a gyönyörűen berendezett csoportokat. A melyek különösen megnyerték tetszését, azok előtt megállott és hosszabb ideig időzött. Az egyes kiállítókkal szót is váltott s nagy meglepését nyilvánította a látottak felett. A gépesarnokba érve, egyszerre megindították az összes gépeket, a melyeknek zugó moráját azonban tul harsogta a folyton megújuló éljenzés. A király körül-

belül egy fél óráig tartózkodott az iparsarnokban, a honnan az ételmezési csoport érintésével a *borászati pavillonba* ment.

A borászati csarnokban nagy előkészületeket tettek a király fogadására és nemcsak urak, de előkelő hölgyeink közül is többen jöttek itt össze. A csoportbizottság részéről gróf Andrassy Aladár, Dobokay Lajos és Baross Károly várták az uralkodót, a kit gróf Andrassy üdvözölt lelkes beszéddel. A király azután érdeklődéssel hallgatta gróf Andrassy magyarázatát és hosszabb ideig állt meg a bejárónál, szemlélve a magyar bortermelők mintegy 8000-féle bort befogadó gyűjteményes kiállítását és annak a reményének adott kifejezést, hogy a filloxera által sújtott magyar bortermelés csakhamar régi magaslátára emelkedik. Ezután gróf Andrassy Aladár a következő szavakat intézte Ő felségéhez.

„Ősi szokás szerint kenyeret és sót nyújtottak át hódolatuk jeléül az uralkodóknak. Engedje meg Felséged, hogy mi Magyarország legnemesebb borával — a tokajival — kínáljuk meg.“

A király erre a mágnás hölgyek csoportja felé lépett, a hol egy díszes asztalon külön e czélra készített remek ezüst borkészlet állott, egyik híres termelőnknek e század elejéről való tokaji aszujával. A felségnek gróf Andrassy Sándorné töltött a kitünő borból s a király a poharat fenéig ürítette ki. Ő felsége azután rövid társalgást folytatott s az összes mágnás hölgyekkel kezét fogott és mindnyáját megszólította.

Nagy biztatás lehet szőlőtermelőinkre nézve, hogy a király a borászati pavillonba is betekintett s oly rendkívüli érdeklődést tanúsított e gazdasági águnk iránt.

A *horvátországi* csarnok megtekintése után a király a kiállítás legfényesebb alkotása, a történelmi csarnok felé vette utját, a hol gróf Széchényi Béla, a történelmi főcsoport elnöke üdvözölte az uralkodót.

— Nagy örömmel jöttem a történelmi pavillonba, mert tudom, sok érdekes, becses történelmi tárgy van benne összegyűjtve.

Ezután többeket bemutatnak. Nagyon tetszettek a királynak az Esterházy-féle régi ruhagyűjtemények, régi magyar majolika-tárgyak s az egyházi arany-és ezüstneműek. Sokáig nézte végre gróf Pálffynek, Győr vára megvívójának remek mivű arany serlegét is.

Megnézte azután *József* főhercegnek kiállítását, a mely nagyobb részben a főherceg uradalmainak terményeiből, gazdasági szereiből és disznóvényeiből áll. Az aicsuthi tűzoltóság szerepei is ki voltak állítva s a király észre is vette azokat.

Majd *Zichy Jenő* gróf pavillonjába tért be, a hol a gróf kalauzolása mellett nagy tetszéssel nézte azt a gyűjteményt, a melyet a gróf keleti utjáról, a magyarok ős hazája tájáról hozott.

— Nagy szolgálatot tett a kulturának — szölt

*Zichy Jenő*höz — bizonyára hálás lesz ezért a magyar tudományosság.

Közbe-közbe az utazás részleteiről is kérdezősködött a gróftól. Stefánia királyi hercegasszony szintén nagy érdeklődéssel nézegette az Ázsiából hozott tárgyakat és szintén intézett környezetéhez pár kérdést.

Mikor a pavillonból kijött, oda fordult Dániel Ernő miniszterhez:

— Hol a falu?

— Jobbra felelt a miniszter.

— Lehet oda menni?

A miniszter természetesen igenlőleg felelt. A rendőrség azonban, miután ez is programmon felül történt, nem készített utat, úgy hogy a tömör sorfal állta el az utat. A mikor azonban a király a falu irányába fordult, rögtön széles uteza támadt a közönségben és a király gyors léptekkel haladt végig a falu utezáin, miközben a katona zenekar ismét rázendített a himnuszra.

Végül még a főváros és a hadügy palotacsoportjait látogatta meg Ő felsége s mindenütt a legmagasabb megelégedésének adott kifejezést.

Félkettőkor hagyta el Ő felsége a kiállítás területét. Előbb már nyomban a megnyitás után, fél tizenkét órakor a királyné távozott el s utközben mindenütt megújultak a lelkes éljenzések. Ezután a megnyitási ünnepélyen részt vett vendégek vonultak el fogataikon. A közönség e közben egyre az ut mentén állt s a király és az udvar elvonulására várakozott. Vagy negyven udvari fogat haladt el két órakor az utvonalon, elől a király kocsija előtt az udvari furir. Megismétlődtek a király érkezésekor a közönség részéről a meleg ragaszkodás nyilvánulásai.

Második nap.

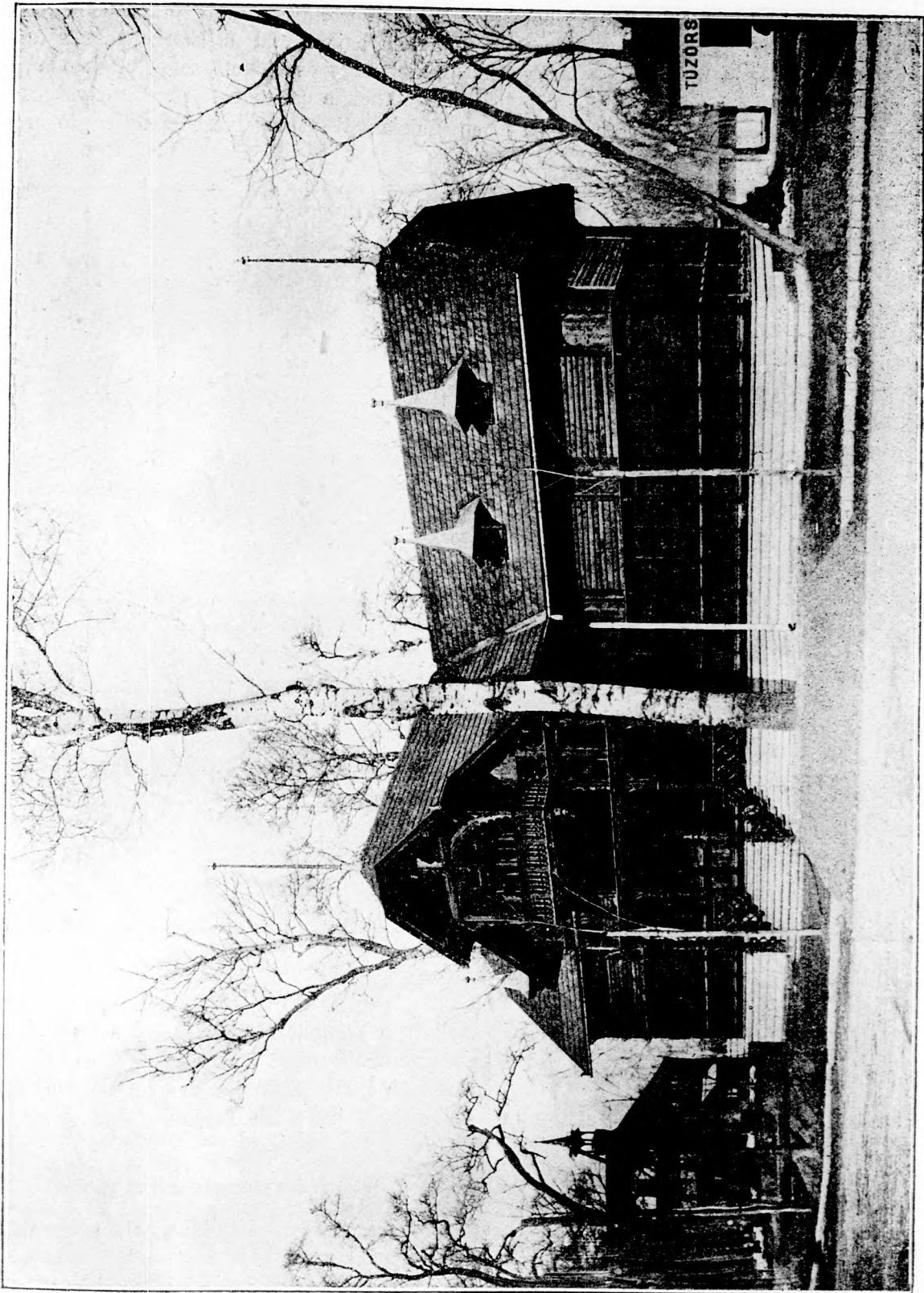
— Vasárnap, május harmadikán. —

A hálaadó istentisztelet.

A nagy napok legszebbike volt a május harmadika. Az Isten szent házába gyülekezve ezer esztendő nemzeti létért hálálkodott a magyar nemzet, ezer esztendő küzdelemnek gyümölcséből áldozott az égnek azért a határtalan kegyért, hogy nagygyá növelte a századok folyamán.

Budavár ódon falai között az utezák szokásos nyugalma ünnepi dísz és zajos élet váltotta fel. Három téren foglalt helyet a közönség s mind a hármat zsufolásig megtöltölte, úgy hogy már kora reggel alig fért el még csak egy ember is a Szent György-téren, a Szt. Háromság-téren és a Disztéren. A királyi várlaktól egész a Mátyás-templomig katonák állottak sorfalat, még pedig honvédek, közösek és bosnyákok vegyest.

A hálaadó istentiszteletre, a „Te Deum“-ra kilencz órakor kezdett felvonulni a meghívott közön-

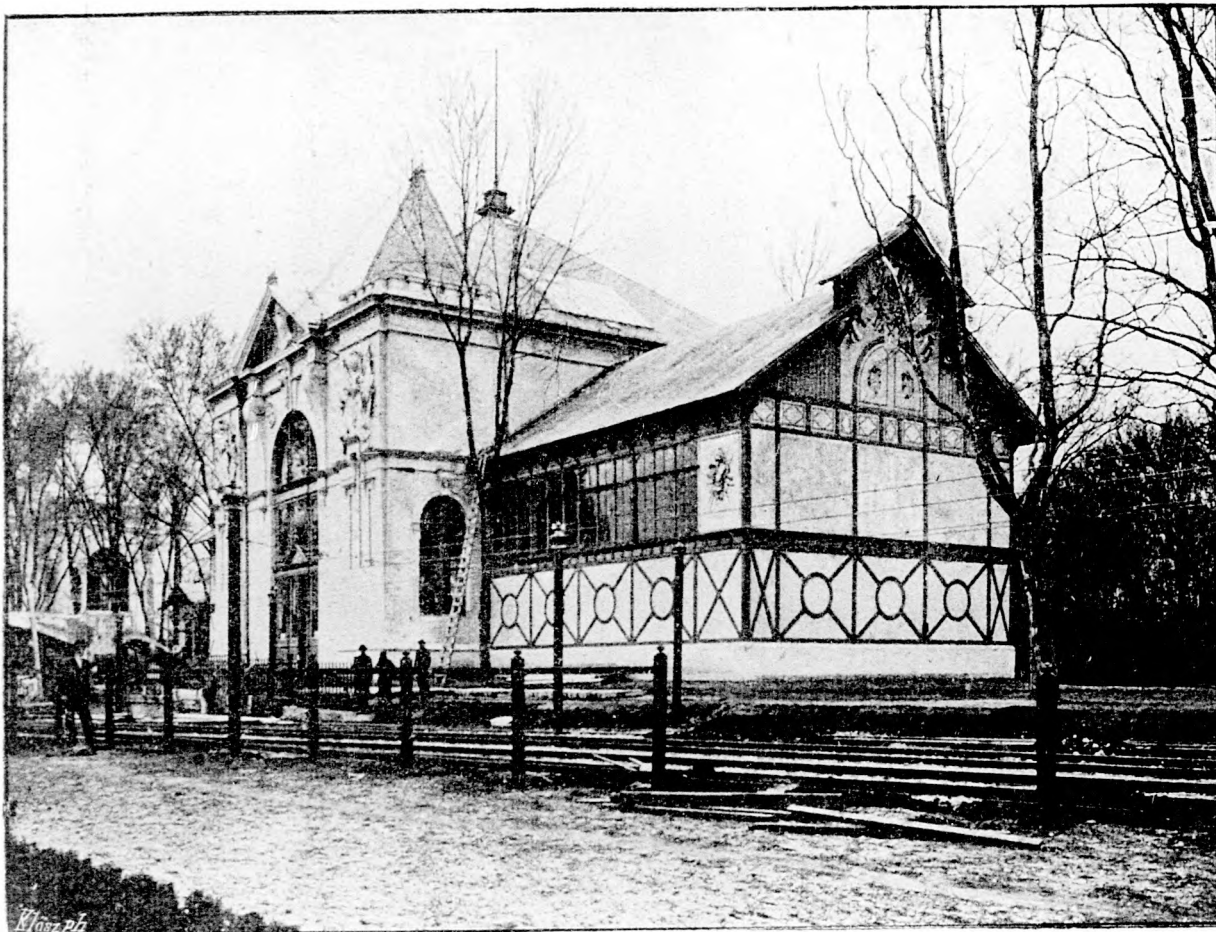

Frigyes főherczeg pavillonja.

ség, mely esupa főfő előkelőségből állott, diszes fogatokon érkezett, esupa diszruhában, a melyek csak úgy ragyogtak az aranyos paszomántoktól. Szemkápráztató volt az a pompa, a melyet kifejtettek. Tíz óra tájban azután felvonultak az udvari fogatok is a királyi lak elé. A diszhintókba gyönyörű paripák voltak fogva, melyek mindegyikét egy-egy diszbe öltözött lovász tartotta aranyhimes szalagnál fogva. A királyi pár s utánna az uralkodóház összes tagjai nem sokára elfoglalták helyeiket s megindult a menet ágyudörgés közepette a

sebbek egyaránt egy-egy fénysugara annak a csillogó disznek. Aranyos zsinórok, hosszú, nehéz se-lyem és bársony uszályok, a panyókára vetett menték, a kócsagos kalpagok, a drágakövekkel kirakott szablyák tömérdek változatban voltak képviselve. Mindenki magyar öltözékben volt.

Pontban tízenegy órakor érkezett meg az udvar. A templom bejáratánál a hercegprimás fogadta ő felségeiket nagy és előkelő segédlettel, odanyujtván ő felségeiknek a szentelt vizet. A mélységes esendben csak annál ünnepélyesebben hangzó orgonaszó

Honvédelmi csarnok.

Mátyás-templom felé. A királyi párt kétülékes üveges diszhintón nyolcz hófehér paripa vitte az Isten házába.

Azalatt a meghívott közönség már elfoglalta kijelölt helyét a Mátyás-templomban, a mely régen fogadott magába hasonló pompában tündöklő, ősi magyar diszben ragyogó ájtatos sereget.

Olyan felséges látványt nyújtottak a bennülők sorai, mintha csak azok a kaczagányos, diszmentés magyarok töltötték volna meg, a kik századok előtt ugyanezen a helyen, ugyan e nagy időkből való falak között imádták a magyarok Istenét...

És ha képzelhető dús gazdag szinpompa, ragyogó élőkép, a melyet öltözékkel lehet kifejtetni, ugy bizonyára a magyar diszruháknál alkalmasabb eszköz nem létezik e czélra. Nők és férfiak, ifjak és idő-

mellett, a koronaörség által képezett sorfal között a sanctuáriumba ment az uralkodópár és kísérete. Első sorban a király ő felsége a királyné balján, utána az uralkodó ház többi tagjai.

A hercegprimás beszéde.

Mikor az udvar elfoglalta helyét, Vaszary Kolos hercegprimás megkezdte a Te Deumot, a melynek befejezte után mise következett. A szent mise végeztével a hercegprimás felemelkedett helyéről és odalépve a királyi pár trónusa elé, körülvéve a papságtól oly megható, oly nagyhatású beszédet mondott, a melyet utódaink ujabb ezer esztendő után is meghatottsággal fognak olvasni. Ideirjuk az egész beszédet.

„Elhangzott a hálaének ajkainkról, király és nemzet együttesen borult le előtted mindenható Isten, kinek tekintete ronthat és teremthet száz világot; előtted örökkévaló, kinek szemeiben ezer év annyi, mint a tegnap, előtted jószágos atyánk, ki bár vétkeink miatt büntető kezeddél sújtottál, erényeinkért áldásoddal is boldogítottál.

Felséges uram!
Felséges asszonyom!
Nemzetem!

Ezeréves létünk határkövénél állunk, melynek egyik oldalán arany- és vérbetűkkel vannak felírva

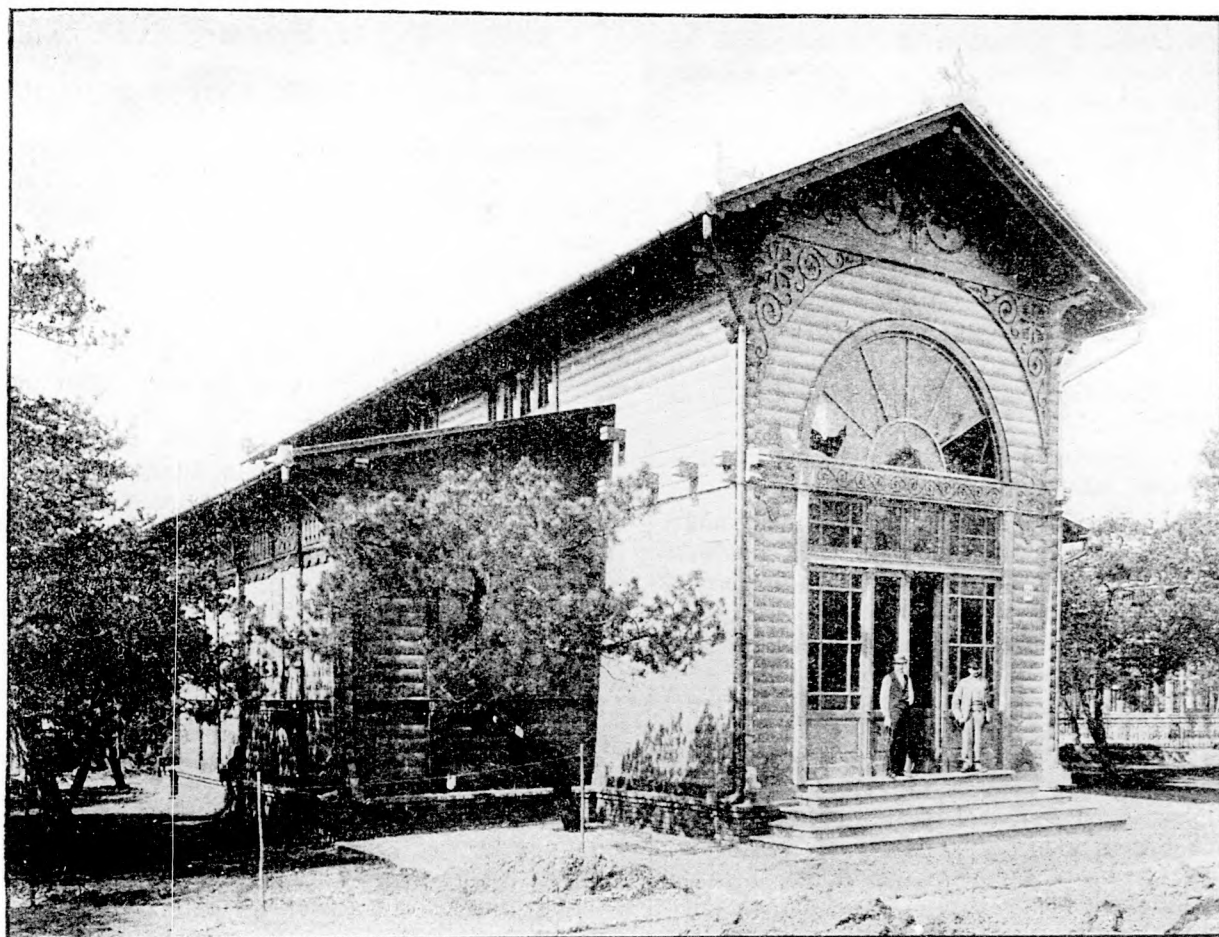
pápától nyert koronával megkoronáztatva, mindenkítől független és önálló királyságot alkot.

A korona hatalmat ad a királynak és tekintélyét külről emeli, de bensőleg lelkiismeretében megköti, mert az alkotmány megtartására kötelezi.

Szent koronánk e szerint mint védő Cherub lebeg király és nemzet felett, mindegyiknek jelezve kötelességeit, mindkettőnek biztosítva kölcsönös jogait.

Igy született újra a százéves Magyarország a keresztény hit ölében.

Ez esemény nemzetünk sorsának fordulópontja, a trón támasza, szabadságunk biztosítója, fénykor-

Thonet hajlított-fabutor gyáros pavillonja.

a mult eseményei, a másik oldal a beláthatatlan jövő számára üresen áll.

Olvastad-e nemzetem, mennyi öröm és bánat, dicsőség és gyász, jólét és szenvedés, harszó diadal és csatavesztés, összetartás és pártviszály váltakoznak ezeréves multadban?

Olvastad-e, hogy nemzetünk bár néhány évtized alatt e hazát megszerezte, mégis külföldre tör, sok vért ontva maga is vérzik és két nagy vere-ség után kétségtelenül a hunok és avarok sorsára jut, ha csak vértől párolgó fegyverét a béke fejedelme előtt le nem teszi és a kereszténységet fel nem veszi.

Kard foglalta el, kereszt tartotta fenn e hazát.

Nemzetünk a kereszténység felvétele által belép ugyan az európai népesaládba, de nem olvad be; fejedelme a kor intézményei szerint nem lesz alárendeltje, hűbérese a római császárnak, hanem a

szakaink forrása, megpróbáltatásunk erőssége, létünk alapköve.

Mivé lettünk volna e nélkül? Azok a viharok, melyek fölöttünk elvonultak, számban nagyobb, erőben hatalmasabb nemzetünk nemzeteket is elpusztítottak volna, hisz óriási hatalmak hány-szor zuditották reánk hadaikat? Később századokon át testünkkel fogtuk fel a nyugat ellen intézett támadásokat, melyek alatt templomaink, iskoláink, városaink, falvaink elhamvadtak, testvéreink százezrenként fogságba huzoltattak és ezen vészteljes időszakban még saját magunkkal is küzdöttünk életre, halálra.

Ha mindezeket csak futólag olvasod is nemzetem, el kell ismerned, hogy Isten erős keze tartott fenn.

Miért tartott fenn?

Mert azoknak — egyeseknek úgy, mint nem-

zeteknek — kik őt, mint atyjukat tisztelik, hesszu életet ad.

Megdöbbenve olvasom a szent könyvekben a következő fenyegetést: „Az ur megveri és kitépi Izraelt e földről, melyet atyáiknak adott és elszórja őket, — ha nem tisztelik őt.

Nemzetünknek volt sok bűne, de volt egy nagy erénye: hogy Istent nem tagadta meg soha, tiszteletét törvénykönyvébe igtatta. Fentartott Isten azért is, mert sok pártfogónk volt az égben. Nincs nemzet, melynek uralkodó családja annyi szentet számlálna, mint maga az Árpádház.

Leghatalmasabb közbenjárónk volt mégis a mi Nagyasszonyunk, kinek alakját zászlóinkra himeztük, pénzeinkre vertük, tiszteletét, szeretetét versekben zengedeztük.

Midőn bűneink sokasága miatt magához az Urhoz folyamodni féltünk, veszély idején százezrek, milliók arczán hangzott az ének:

„Boldogasszony, Anyánk,
Régi jó Patronánk,
Nagy inségben lévén,
Igy szólit meg hazánk:

Magyarországról, édes hazánkról
Ne felejtkezzél meg szegény magyarokról.“

Isten véghetetlen irgalmából jutottunk el tehát az ezredik évhez.

Légy üdvözölve, légy áldva e magasztos ünnepen igénytelen hü fiadtól drága hazám.

Áldott legyen földednek minden hantja, mely annyi szent hamvat takar, áldott legyen földednek minden göröngye, melyet hőseink vére öntöze és munkás népünk verejtéke nedvesite.

Áldott legyen földednek minden családi tűzhelye, melyet vallásunk megszentele.

Légy üdvöz, légy áldott felséges királyom, nemzetem atyja!

Isten irgalmából te vezetted be a nemzetet a második ezer évbe, nem a fegyverek zöreijével, hanem bölcseséged fényével, szereteted melegével.

Esdve kérem a királyok királyát, nyujtsa ki védő karját felséges személyedre, öntse, áraszsa reád kegyelmeinek bőséges teljét, hogy ennek világosságánál részletesen és tisztán felismerve nemzeted ügyeit, átlátva bajait, bátran és szerencsésen teljesithessed és oldhassad meg mély kötelességérzettel, alkotmányos hűséggel és lankadatlan fáradsággal kezelt királyi feladatodat.

Adjon neked az Ur csendes országot, hü tanácsadókat, jó népet, erős hadsereget, tartós békességet, hosszú életet, hogy népedet szentségben és igazságban még soká boldogan vezethessed.

Légy üdvöz! Légy áldott fölséges királyném!

Fogadd el e templomban, hol megkoronáztatál, legmélyebb hódolatunkat, legőszintébb szeretetünket irányunkban mindig tanusított jóságodért, szeretetedért.

Aldólag emlékszünk, hogy midőn nemzetünk anyjává lettél, édes anyai nyelvünkön szólottál hozzánk, áldólag emlékszünk, hogy azt az arany fonalat is anyai gyöngéd kezéd szőtte, mely hön szeretett királyunkat a nemzettel elválaszthatatlannul összekötötte!

Légy ezután is gyámolítója a szegényeknek, vigasztalója a szenvedőknek, közbenjárója a trón előtt kegyelemért esedezőknek.

Földi királynénk!

Földi anyánk!

Legyen életed után vezérlőd, oltalmazód az égi királyné, az égi anya.

Legyen áldás a királyi gyermekeken!

Legyen áldás az egész uralkodó családon!

Föl a szivekkel!

Föl nemzetem!

Megtartani, fölvirágoztatni, boldogítani az ősök által elfoglalt és nekünk örökségbe hagyott hazát, ez a nagy és nemes feladat vár nemzetem reád!

Igaz! a láthatár kissé borult, de máskor sem vala mindig tiszta fölötted az ég.

Sokszor állottál már sirodszélén s mégis midőn azt hitték rólad, hogy kiirtottak, te gyarapodtál.

Midőn azt vélték, hogy megaláztak, te diadal-maskodtál!

Midőn azt gondolták, hogy meggyengitettek, te erősödtél.

Most is ezer év után nem megfogyva, nem megtörve, hosszú nemzeti életednek nem alkonyán, hanem delén, erőteljesen lépsz át a második évezredbe.

Legjobb királyod uralkodása alatt sorsod saját kezébe van letéve. Vigyázz!

A letűnt nemzetek legtöbbjének nem kül-ellenség, hanem önfia vágta sebet.

De bármennyire összetartasz, Isten nélkül nem boldogulhatsz, nemzetem!

Azért azt a törvényt, melyben ezeréves létedet megörökítet, melyben az isteni gondviselést, a vallásos áhitatot, a király iránt való hűséget, a hazaszeretetet megemlited, ne csak a fórumnak hideg és érzéketlen márványtáblájára, hanem lelkedbe jó mélyen véd be.

En nemzetem!

Isten megparancsolta egykoron szolgájának, hogy a népet, midőn midőn az ígélet földjére lép, áldja meg.

En is, Uramnak méltatlan szolgája, ez ünneplés órában áldásra emelem kezemet és imádkozom:

Hallgassa meg nemzetem, a te könyörgésedet, az Ur, és szorongattatásod idején irgalmas arczát ne fordítsa el tőled.

Legyen veled a jövőben, mint volt atyáiddal a multban.

Adjon bőséget az ég harmatából, a föld kövérségéből, hogy inség, nyomor ne látogasson meg téged.

Tegyen nagy és erős nemzetté és magasztalja fel nevedet minden időben.

Ha ellenség törne reád, harczoljon melletted és segítse kivívni győzedelmedet!

Adja meg neked az Ur félelmének lelkét, hogy megtarthassad, vagy megszerezthessed az őseid erényeit, nehogy valaha megingassad azon erős alapokat, melyekre atyáid hite építette az országot.

Adja meg neked az Ur bölcsességének lelkét, hogy felismerjed az igazi haladás ösvényét, nehogy erkölcsödben megromolva, erődben megfogyatkozva, elveszítsd e földet, melyet a te Urad, Istened hazául adott teneked.

Uram, hallgasd meg imádságomat.

Szeplőtelen szűz anyánk, régi nagy Patronánk, esedezzel érettünk, hogy az Atya, Fiu és Szentlélek áldása legyen velünk mindenkor. Amen!“

Mély és maradandó hatást gyakorolt a herceg-primás beszéde, melynek végeztével az énekkar rázendített a Kölesey-himnuszra. Ennek hangjai mellett vonult ki az udvar és a közönség s ugyanazon rendben, a melyben felvonult, a várakozók lelkes éljenzése között elhajtattott.

A kivilágítás.

Nappali fényben, vakító világosságban ragyogott az este a főváros. Tündérvilág volt Budapesten, mely csak így a szinpompában mutatta be igazi szépségét. Az utczák telve az emberek sokaságával, mely talált is látnivalót a gyönyörűen kivilágított palotasorokon. Lobogtak a lángok, kigyultak az örömtüzek az ezredév kezdetének dicsőségére, még a legelhagyatottabb utcán is, remek fényárban uszott. És mindezt száz-ezrek szemlélték, csodálták csillogását, mely legyőzte az est sötétségét.

A Dunapart volt a legszebb, az Andrassy-ut a legszorgalmasabb. Amott tömérdek nép állt, a mely nem győzte bámulni a kivilágítás, tűzijáték szépségeit. A Gellért-hegyről rendezték a tűzijátékot, melynek kezdetét nyolcz óra után ágyulövések hirdették. Aztán egymásután másodpercenként röppentek a tűzkigyók a magasba, fényességben vetekedtek a csillagokkal. Az öreg, sziklás Gellérthegy úgy látszott, mintha égne. Kilencz óra után, mikor a király elindult a várpalotából, hatalmas, lámpásokból formált betűk látszottak. A czitadellával egy irányban M. betű (Millennium), oldalt F. J. és E. betűk, ez alatt pedig: Éljen a haza. Rakéták, tűzkigyók emelkedtek folytonosan a magasba s a festői látvány valóban megkapó volt. Az ember azt hitte, hogy az álmok országában van, majd pedig, hogy a város, a házak tüztengerben vannak, ég minden. A nyüzsgő embersokaság örömtelt, vidám zaja czáfolta meg ezt a hiedelmet. Valóban sokszor képzelte az ember, hogy lángok emésztik az épületeket, melyeknek falai nem is látszottak, csak a lámpák sora, mindmegannyi csillag egymás mellett.

Az utcákon a gázlámpásokról levették az üveget s így fáklyákat alakítottak azokból. A Dunaparton drótokon üveg lámpások függtek, felváltva piros, fehér és zöld színűek. Igen sok helyen villamos vezetékek segélyével rendezték a kivilágítást s ily módon sikerült legszebben.

A lánczhid előtt várakozott a legnagyobb néptömeg s egy időre a kocsiközlekedést beszüntetni kellett. Itt az Akadémia, a lánczhid világitása volt igen szép; azonnal magára vonta a néző figyelmét a Váci-körut sarkán levő kapu, melyről villamos lámpákból formált magyar czimer függött. A czimer a legszebb diszítések egyike volt s körülötte annyi közönség csoportosult, hogy a sok száz kocsit többször kellett megállítani.

Mindenki az Andrassy-utra iparkodott jutni, de csak igen lassan haladhattak itt a fogatok. Életve-

szélyes tolongás tette lehetetlenné, hogy könnyű szerrel elérhesse az ember Budapest legszebb útját. Talán egy tömegben nem volt még olyan szűk helyen olyan tömeg, mint a mekkora itt szorongott. A rendőrök hiába akarták visszaszorítani a népet, az minden áron az Andrassy-utat akarta látni, nyilván azért, mert azt hitte, hogy ezt az utat szemléli meg első sorban a király. Az opera nagy közönséget vonzott, igazán gyönyörű diszítésével. Felül korona, oldalt a királyi pár monogramjai és két csillag, az Erkélyen pedig Éljen a király felírás volt. Gróf Andrassy Aladár palotáján két korona ékeskedett, a régi műcsarnok, a villák, a kiállítási főkapu mind remekül járultak hozzá a leirhatlan pompás képszínezéséhez.

A nagy köruton legszebben Samassa egri érseknek a palotája volt kivilágítva. Óriási magyar czimer volt a kivilágítás középpontja s a czimer alatt az ünnep jelentőségét kifejező eme két szám csillogott: 896—1896.

A Kerepesi-uton a keleti pályaudvar és a népszínház keltettek figyelmet és érdeklődést, nemkülönben a pesti hazai takarékpénztár sarokháza, a mely egyébiránt összes épületeit pazarul kivilágította. A nemzeti színház nem kevésbé izlésesen volt kivilágítva. Éljen a király felírás, korona és két csillag volt a színház ékessége. A muzeum-köruton a József-műegyetemet görög tűz és villamos lámpák világitották. Itt a nemzeti-muzeum stilszerű és egyszerűsége mellett talán a legsikerültebb kivilágítása okozott csodálatot. A lépcsőház mind-egyik fokán egy-egy sor villamos lámpa, közepén „Éljen a király“ felírás, mintha csillagokból szőtt szőnyegekre hintették volna, az oszlopcsarnok tetején korona és csillagok, a kertben a főrendiház zászlórudjainak egyikén 896, másikon 1896 felírás, míg az épület előtt levő Arany-szobor talapzata is csillogott az oda helyezett villamos lámpáktól. A Kecskeméti-utcában gróf Csekonics Endrének új palotája, az Egyetem-utcában a gróf Károlyi-palota tetszett leginkább a közönségnek. Nagyon kitűnt a Deák-téri evangélikus templom világitása, mely ellátszott a nyugoti pályaudvarig. Majd olyan magasan, mint a templom maga, a magyar czimer világitott a falról, mellette egyfelől A betű (Árpád) másfelől F. J. monogramm. Itt is nagy tömeg verődött össze. Ezek csak éppen a legjobban kiemelkedő részletei a ritka kivilágításnak, melyet legkevesebb négyszázezer ember tekintett meg. Ilyen zsufolt utcákat még nem láthattak nálunk, s nagy szerencse, hogy a borzasztó, mindenképpen vészélyes tolongásban nem történt komolyabb baj.

Este 10 órakor a király ő felsége is megszemlélte az éjjeli panorámát. A kivilágított várból, hol a királyi palota egy részéből szintén ragyogott a fényár, ő felsége kerülő uton hajtatott gróf Festetich Tasziló palotájába, s utközben élénk figyelemmel s látható megaláztatással nézte a szép látványosságot.

Estély gróf Festetich Taszilónál.

Azoknak a fényes estélyeknek a sorozatát, a melyekkel a budapesti főnemesség hozzájárul a millenniumi ünnepek fényéhez, ma nyitotta meg Festetich Tasziló bálja, a melyen az itt időző udvar valamennyi tagja megjelent, élükön Ő felségével, a királylyal. Kilencz óraker már nagyszámu gyalog és lovasrendőr zárta el az Eszterházy-utezában levő Festetich-palotához a mellékutakat, mert a kivilágítást néző ezernyi tömeg értesülvén, hogy az udvar a Festetich-palotához fog menni, sűrű tömegekben tolongott a Sándor-uteza felé. Tíz óraker érkeztek az udvari fogatok. Az itt időző főherczegnők és főherczegek valamennyien eljöttek az estélyre.

A magas vendégeket maga a házigazda fogadta a lépcsőházban s a királyi család tagjait két lakáj nyolcz águ ezüst gyertyatartókkal kíserte fel a terembe. Tizenegy óra után elhagyta a palotát a király s utána az udvar többi tagjai is távoztak. Ő felsége kitünő hangulatban volt s különösen a hölgyekkel sűrűn társalgott. Stefánia özvegy trónörökösne oly derült hangulatban volt, hogy egész környezetét felvillanyozta. A király a nagykövetek legtöbbjét is megszólította. Ő felsége több izben meglepetésének adott kifejezést a ragyogó kivilágítás és a nagyszámu közönség részvétele fölött.

MULATTATÓ.

Tisza vize ringatja a felleget . . .

Tisza vize ringatja a felleget,
Nincs szeretöm, pedig két lány szeretett.
Az egyiknek, a szebbiknek
Most ölel már a karja,
A másikat, a jobbikat
Fekete föld takarja.

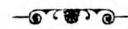
Tisza partján szomoruan ballagok,
Sir a Tisza, megsiratnak a habok.
Bubánatom elsóhajtom
A siető haboknak:
De jó volna jobb is volna
Már énekem halottnak!

Hol is terem, ki tudja a szerelem?

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?
Tán valami szép virágos szigeten?
Rózsabokor a bölcsője?
Tündérlány a rengetője?

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?
Tán valbmi elátkozott szigeten?
Kigyófészek a bölcsője?
Boszorkány a rengetője?

A csikósbojtár.

— Irta: Bangó Sándor. —

V.

Anyja halála után Maris otthagyta házikóját, árendába adta, mit csináljon benne egyedül, ő maga pedig elment szolgálni.

Egy jógazda háznál fogadták meg, nemzetes Gyöngyösi Jánosné asszonyom, kinek férje adószedő volt a városban, kihez szivesen szegődött az árva leány, mert mindenki tudta, hogy olyan áldott jólelkű asszonyt keresni kell, ki saját gyermekeként bánik cselédeivel.

Hej Kurucz Maris! kár volt neked e házhoz kerülnöd, kerülnöd kellett volna azt mint a bünt, mert ha nincs elég erőd szembeszállni a kísértővel, mit szólsz hozzá, ha egy napon kérdőre vonnak, számon kérik tőled szerelmedet.

Volt Gyöngyösi uramnak egy legény fia: Józsi; derék, jóra való, szorgalmas fiu, ki soha sem nézte összedugott kézzel a napot, hanem megfogta a dolog végét, versenyt kaszálta munkásokkal, a mellett, csinos, derék fiu volt; de midőn egyszer a Maris szemébe nézett, azóta nincs nyugta, azt sem tudja hogy van, kerüli az embereket, magabazárkózott s mindig sarkában van a leánynak.

De a leány nem enged. Erélyesen utasítja vissza a csábitót, ám ez nem csüggeszti őt, vagy az enyém lesz, vagy senkié, mondá magában a legény.

— Nézd Maris, te szegény leány vagy, Ferencz is szegény, mi lesz belőletek. Ha az én feleségem leszel tejjben-vajban fürödhetsz, nem kell munkára járnod, künn fogunk lakni a tanyán s csak parancsolgatni fogsz, kisasszonyomnak fognak nevezni, vásárnaponkint négylovas kocsin viszlek templomba, még a szolgabíró is kalapot fog előtted emelni. Szólj Maris, akarsz-e feleségem lenni.

A leány habozott. Eszébe jutott a mit a haldokló mondott, majd Ferencz jelent meg képzeletben előtte, hideg kérlelhetlen hangon vonta kérdőre s ő beismerve hibáját, nem talált mentséget, hallgatott.

Aztán lesütötte szemeit s reszketve, akadozott hangon mondá:

— Nem bánom hát, legyen úgy, a mint kigyelmed akarja. Ugyis kitudja visszajön-e Ferencz abból a görbe országból.

A szülők nagynehezen, de mégis beleegyezésüket adták s a menyegző napját is kitűzték.

VI.

Eljutott a hír Bosnyákországba is. A szegény huszárkáplár eleinte nem akarta elhinni, hogy az a leány, kit ő annyira szeretett s a ki őt viszontszerette, hűtlen legyen hozzá, később mikor szülei megírták neki a szomorú valót, azt hitte, hogy vége lesz azonnal, annyira fájt ez a hír szívének, hogy beteg lett bele. Hiába kérdezték bajtársai hogy mi baja, nem mondta volna meg senkinek.

Egy napon aztán hiába várták a kaszárnyában, nem tért oda vissza. Bajtársai sejtették hogy nem látják többé. Azt hitték, hogy a bosznyákok tették el láb alól.

VII.

Elérkezett az esküvő napja. Megszámlálhatatlan kocsin vonult a menet a templomhoz, hol az agg lelkész gyönyörű beszéddel adta össze az ifju párt.

Esküvő után, midőn visszatértek a lakadalmas házhoz, ottani szokás szerint bekoesikázták a várost. Elöl tánczó lovakon a lovaslegények, majd gyönyörű négylovas kocsin a fiatal pár s utánuk végtelen sorban a násznép. A dalolásba s muzsikaszóba egy-egy pisztolylövés s kurjongatás vegyült. A vőlegény örömtől sugárzó arczeal beszélget menyasszonyával. Az emberek kiállanak az utcára s ugyan csak megnézik őket.

A mint egy utecasarkon befordul a menet, egy rongyos külsejű férfi lép a koesi elé s harsány hangon kiált:

— Kurucz Maris! ismerz-e engem, hát így tartottad meg szavadat?

A menyasszony halotthalvány lett, egyet sikoltott s a rongyos külsejű férfi, még mielőtt felismerték volna benne Kovács Ferenczet, elővette kétesövű pisztolyát s egyik esővét a menyasszonyra, másikat magára sütötte.

A lakadalomból temetés lett. A menyasszonyt diszes helyre temették, szép sirkövet állítottak föléje. Kovács Ferencz ott porlik a temetőárok szélén vájt gödörben, hová festetlen koporsóban temették el. Sírját nem jelöli semmi, az eső rég egyformára mosta azt a földdel.

Ha valaki estenden arra jár, félve halad el sirja mellett s imádkozik. Ha téli estéken a paraszt emberek egyik-másik szomszédnál összejönnek, gyakran felujtják a Kovács Ferencz történetét. Hajadon leányok elé pedig intőpéldaként állítják Kurucz Maris históriáját.

(Vége.)

Millenniumi képeink.

Minden tekintetben kielégíteni kívánván olvasóink érdeklődését millenniumi kiállításunk iránt, már mai számunkban is több képpel kedveskedünk. Hozzuk első sorban Frigyes főherczeg kiállításának esernőjét, a mely ránk magyarokra kétszeres érdeklődéssel bír, részint mert Frigyes főherczeg állandóan Magyarországon lakik (Pozsonyban), tehát tisztán a mienk, részint mert birtoka terményeiből, felszerelvényeiből és gyönyörűségeiből rendezte kiállítását, így tehát mint gazda mutatta be magát.

Második képünk a Honvédelmi miniszterium kiállítására, a hol azok a fegyverek, ruházatok, emlékek vannak összehordva, a melyek nemzeti hadsergünket a múltban s a jelenben jellemzik.

Harmadik képünk Thonet hajlitott fabutorgyáros pavillonját mutatja be, a melyben hajlitott magyar fából igazán remek butorok láthatók.

S bemutatjuk végül a balatoni csárdát, a melyet leírni szükségtelen, mert eleget mond maga a kép s az a jó halászlé és főséges lángbor, a mit kap benne az ember.

Önitélet.

Egy erkölceséről nem éppen híres községben éppen a vasárnapi mise után találkozik a vásárról hazatérő szomszéd a komájával.

— No miről beszélt máma a tisztelendő urunk, komám?

— A becsületességről, szomszéd uram.

— Hm! az nem nekünk való, — böföntette ki a koma odább menve.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Kármán J. urnak. Olyan nyugdíjintézetéről nincs tudomásunk. Segélypénztárak, betegsegélyző egyletek stb. vannak az iparosok számára is, de nyugdíjintézetük eddig még nincs. — A Honszerző ősök históriája árát bélyegben is beküldheti.

Rózsa M. urnak. A baj jeleit értésünkre adja, de nem írta meg, hogy hol járjunk utána. Pedig ha segítsünk, úgy ezt tudnunk kellene. Eddig is tapogatódtunk, de hiába.

6991. sz. előfizető. A dispenzációért azon vármegye alispánjához kell folyamodni, a mely vármegyében a folyamodónak illetékessége van. Tudtunkkal ily dispenzáció semmibe sem kerül, csak a folyamodványra kell a szabályszerű bélyeg.

Valkai Sándor urnak. Langshan-tyuk kapható Beivinkler és Koppély tyuktenyészdéjében Hatvanban. (Hevesmegye.) Áruk törzsenként 15—30 frt. Ugyanott tojások is kaphatók, árukat nem tudjuk.

Zelei Pál urnak. Már többször megirtuk, hogy a szőlők ujjaalakítására kibocsájtandó kölesönről szőlő törvényjavaslat még nem bír törvényerővel s most még kölesönök nem kaphatók. Annak idején majd felhívjuk lapunk olvasó közönségének figyelmét a kölesön miként való beszerzésére, egyelőre ez még korai dolog volna.

Minkó István urnak. Ha Ön azt a művet levéltel vagy bármiféle írásbeli megrendelés alakjában rendelte meg, akkor azt meg is kell tartania, illetve az árát ki kell fizetnie, mert különben pör útján veszik meg Önön, a mi azután nagyon megdrágítaná a könyv árát.

Budapesti piaci árak.

Budapest, május hó 9-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) *Buza* 76—82 kg. *tiszavidéki* 6.90 frttól 7.25 frtig, *pestvidéki* 6.85 frttól 7.25 frtig, *fehértmegyei* 6.80 frttól 7.20 frtig, *bácskai* 6.95 frttól 7.30 frtig, *bánsági* 6.85 frttól 7.20 forintig.

Rozs 70—72 kg. 6.25 frttól 6.35 frtig.

Árpa: *takarmánynak* 60—62 kg. 4.50 forinttól 4.70 frtig, *égetni való* 62—64 kg. 5.10 frttól 5.70 frtig, *sürfözdei* 64—66 kg. 6.25 frttól 7.60 frtig.]

Zab 38—41 kg. 6.15 frttól 6.50 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.05 frttól 4.10 frtig.

Liszt ára 100 kgként.

Sz.: 0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
11.90	11.50	10.90	10.30	9.60	8.80	8.60	7.50	5.40.

Buzakorpa, finom 3.40—4.40, durva 3.50—4.20 frt. zsákkal együtt.

Egyéb magvak: *vörös lóhere erdélyi:* 26—32 frt; *lucerna* 35—42 frt; *baltaczim* 9—9.1/2 frt; *takarmányrépa* 22—25 frt; *mák* 18—20 frt; *tavaszi bükköny* 6.—6.50 forint; *bab* fehér nagyszemű 8.00—8.50 frt, — *törpe* 8.50—9.50 frt, *tarka* 6.— frt; *lenese* 8—12 frt, *borsó* 8.50—9.50 frt. *Köles* 5.30—5.60 forint, *Kendermag* 9—9.25 frt. *Repeze:* 8.25—9.50.

Marhavasár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörért* 360—400 frtig; *középmínőségűért* 315—345 frtig; *gyenge minőségűért* 250—290 frtig; *hízott magyar ökörért* mm.-ként élősúlyban 24—30 frtig, *hízott tarka ökörért* 25—31 frtig. *Fejős tehén, magyar fajta* 50—75 frtig, *tarka* 65—150 frtig darabonként. *Élő borju* 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28—34 krt. *Vágott borju* 1 klgr. hussúlyért fizetnek 42—58 kr.

Juhvásár: *hízalt ürü* páronként 16—24 frt, *feljavított juh* 10.00—13.— frt, *kiverő juh* 6—8. frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgrkint élősúlyban, 40% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 320—380 kilogr. nehéz sertésért 44—45 kr, *vidéki sertés* könnyű páronként 250 kilóig 39—42 kr.

Baromfivásár. *Lud* páronként 3.50—6.50 krig, *kaesa* 1.30—3.50 krig, *tyuk* 1.20—1.60 krig, *esirke* 60—1.30 krig, *kappan* 1.90—2.80 pulyka 3.20—5.00 krajezárig.

Takarmányvásár. *Réti széna* 2.30—3.00 frt, *muhar* 2.25—2.80 frt, *zsupszalma* 1.70—1.90 frt, *alomszalma* 1.30—1.40 frt.

Vegyesek. *Tojás* forintonként 45—50 darab. *Szalonna* 45—47 kr. *Vaj* Ia. 80—160 kr., *Ia.* 70—120 kr. *Olvasztott vaj* 60—100 kr. *Méz* sárga csurgatott 26—30 kr. *Viaszk* 1.45—1.65 kr.

Mütrágyák. *Thomas-salak* 22—25% 3.40—3.75 frt. *Kálitrágya* 20—22% 2.75—3.00 frt. *Vasgálicz* Ia. 3.40—3.75 frt, *Vasgálicz* *Ia.* 2.75—3.25 frt. *Rézgálicz* 24.—25.— frt. (100 krgként 50 kgos Budapest.)

Allamilag engedélyezett

Magyar
Oszdtály-Sorsjáték.

25.007
pénznyeremény
6,284.000
korona összértékben.

Május 12—28-ig

utolsó

FŐHUZÁS.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ

korona.

HEINTZE KÁROLY, BUDAPEST, Szervita-tér 3.

Főnyeremények:

1	jutalomdíj a	600,000	kor
1	nyeremény	400,000	„
1	„	300,000	„
1	„	200,000	„
1	„	100,000	„
2	„	40,000	„
	stb.	stb.	stb.

Vételsorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60.—	30.—	6.—	3.—

frt.
(Vidéki megrendeléseknél portó-és nyereményjegyzékért még 25 kr. küldendő be.)

Sorsjegyet — míg a készlet tart — elárusít az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellen vagy utánvétellel:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körút sarok.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtükéletesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb és legtükéletesebb permetezőgép a **Vermorel-féle**

„ECLAIR“

peronospora permetező, mely eddig minden versénynél az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

Ár 21 forint csomagolással.

„Azurin“ 1 frt 25 kr. kilogrammja,

„Rézgálicz“ 25 1/2 frt métermázsánként,

„Rafflaháncs“ 60 kr. kilogrammja.

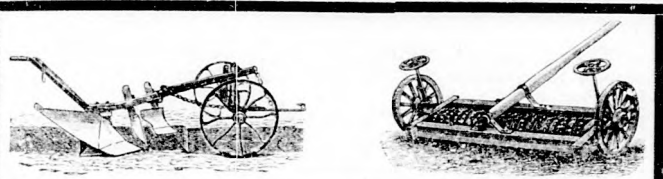
Ajánlunk

legjobb minőségű és megbízható

vetőmagvakat

jutányos áron.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE.

Megjelent

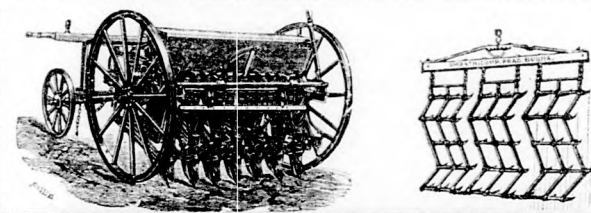
és a t. gazdaközönség figyelmébe ajánljuk 1896-iki főárjegyzékünket, melyet kívánatra szívesen megküldünk. Mindenki meg fog győződni ennek áttekintése után, hogy ugy **nagy választék**, mint **olcsó árak** tekintetében **első helyen** állunk a mezőgazdasági gépipar terén.

Minden szükségletnek megfelelő **egy- és többvasú ekéket, boronákat, hengereket** a legjobb kiállításban próbára is szállítunk. **Szabadalmazott egyetemes vetőgépünk**ről minden tartózkodás nélkül állíthatjuk, hogy **a jelenkor legtükéletesebb sorvetője**, mentve az utóévekben gombamódra felszaporodott „új rendszerű“ vetőgépek minden hibáitól.

Hollingsworth lögerezlyék, szénaforgatók, Cormick-féle fűkaszaló és aratógépek eredi gyári árakon. 133

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok, Budapest, Váci-körút 60. szám.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közszyvénél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thuringia).

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STOWASSER J.

hangszergyáros, csász. és kir. udvari és hadsereg szállító

BUDAPEST, II. ker. Lánchíd-utca 5.

Ajánlja saját gyártmányu fuvó-, vonó- és ütőhangszereit és azok alkatrészeit valamint kitűnő hangu czimbalmait.

Községi és tüzoltói zenekarok felszereléséhez szükséges fuvóhangszerek a legjutányosabb árban és legelőnyösebb feltételek mellett szállítanak. Mindennemű hangszerek javítása a legolcsóbb ár mellett eszközöltetnek. Régi hangszerek becsereletetnek. Erős orgonahangu harmonikából külön árjegyzék kérendő.

Iskola hegedűk 3 frttól felfelé.

Községi dobok

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díj-talan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszteriv. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Cím:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb Ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Magyar aszfalt

részvénytársaság Andrássy-ut 30. elvállalja jótállás mellett

legolcsóbban aszfaltburkolatok

fektetését és 137 nedves lakások,

pinceszék stb. gyökeres szárazza lételel. TELEFON.

Megjelent és lapunk kiadó-hivatalánál megrendelhető:

Honfoglaló

↔ őseink

↔ ↔ története

(Magyarország ezredéves története).

Irta: Alpári Lajos.

A mű röviden és érdekesen tárgyalja Magyarország ezredéves történetét, melyet minden magyar ember, kell, hogy ismerjen. A szöveget 8 szép nagy kép díszíti.

A Független Ujság előfizetői 20 krért, nem előfizetők 25 krért rendelhetik meg.

A budapesti gyapju-aukeziók

ez idei első sorozata július hó 8-án fog megindulni. Arverési raktár gyanánt a m. kir. államvasutak dunaparti tehérpályaudvarának egy helyisége szolgál. Az ezen raktárba czimzett és szeptember hó 30-ig eladott gyapjuk után sem raktárber, sem raktárhoz való szállítási beraktározási és mérlegelési díj nem számíttatik. Azonfelül ezen gyapjak szállítási díjkezdvezményekben is fognak részesülni.

Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál

HELLER M. és Társa
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photoczinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utcza 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

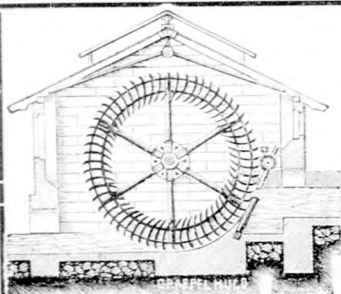
Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Vizikerekek, turbinák, gőzgépek, gőzkazánok minden nagyságban örlőmalmok és egyéb ipartelepek üzeméhez

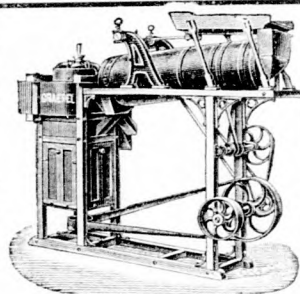
Örlőmalmok, vámmalmok

berendezését és átalakítását a legjobb rendszer szerint elvállal

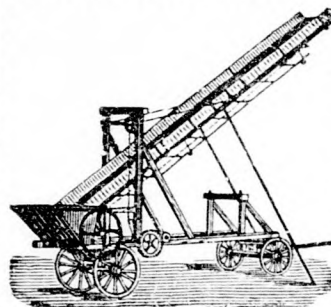
Graepel Hugó, gépgyáros

BUDAPEST, V. ker., Külső vácz-ut 46. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

FRIEDLAENDER szab. szalmakazalozója (Elevator)

2 $\frac{1}{2}$ —12 lóerejű gőzeséplőkészletekhez a mozgony megterhelése nélkül alkalmazható. Megtakarít a gőzeséplésnél 8—10 embert naponta.

Több mint 1000 darab már üzemben.

Szállítja teljes kezesség és olesó árak mellett

FRIEDLAENDER JÓZSEF

mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST,

kerepesi-ut 17-ik szám.

Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve.

1115

Biztos hatás

Legnagyobb sikert

MIRACULIN az eddig hirdetett rheuma, köszvény, fog és fejfájás elleni szerek között

legjobb a gyors és biztos hatás miatt általánosan elterjedt, orvosi tekintélyek által is ajánlott **MIRACULIN** nevű külszer. Ára egy üvegnek 1 frt. Kapható **Baruch Gyula** gyógyszerárában Miskolczon, valamint az összes gyógyszerárában. — Főraktár: Török József gyógyszerárában Budapesten, Király-utcza 12.